

การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 11

“วิจัยและนวัตกรรมเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง”
จัดโดย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

PROCEEDINGS

24-25 มิถุนายน 2564

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิ

❖ กลุ่มศิลปะและการออกแบบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.เพิ่มศักดิ์ สวรรณทัต

อาจารย์ ดร.วิษณุลัมพก์ เหล่าวานิช

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพรรณ วงศ์ทองสงวน

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัณชัย สันติเวช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิธิวดี ทองป้อม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

รองศาสตราจารย์ กัญญา คำโสภี

รองศาสตราจารย์ อริยะ กิตติเจริญวิวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศาสตราจารย์เกียรติคุณอรศิริ ปาณินท์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา

รองศาสตราจารย์ ลิปิกร มาแก้ว

อาจารย์ ดร.ปริญญานันท์ พร้อมสุขกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวิชิต เขียวชนะ

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิ์ เขียงชนะนา

อาจารย์ ดร.นิอร เตรตันชัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฏฐพล สุวรรณกุลสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยณรงค์ อริยะประเสริฐ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ ชาตินิยม

มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ สุวรรณชาติ

❖ กลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์

วิทยาการจัดการ ศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ กัญญรัตน์ เวชศาสตร์

รองศาสตราจารย์ พิชัย เทพปัญญา

รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยศ ไผ่ทยศิริธรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกราษฎร์ บางท่าไม้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา หอมพุ่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชื่น อัคระวนิชชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรภัสสร อินทรบำรุง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีรฉัตร วรรณดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจริญลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรวรรยา ธรรมอภิพล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุตา เตียเจริญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวตา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์

อาจารย์ ดร.สิรินทร์ ลัดดาภิรม บัญเชิดชู

อาจารย์ ดร.อธิกมาส มากจ้อย

อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ จันทร์ธนะกุล

อาจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล

อาจารย์ ดร.จิตตรา มาคะผล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ตุงคะสมิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวะ ศรีโสภากุล

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาจารย์ ดร.สง่า วงศ์ไชย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ พิมพ์วง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร. เขมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ สมชาย วรรณญาณไกร

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ดาบเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร ไทยจงรักษ์

อาจารย์ ดร.ปิยะนาถ อังควาณิกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี

อาจารย์ ดร.อดิสรณ์ เรืองกิจจามันท์

มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ ดร.ศรัญญา ประสพชิงชนะ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพงศ์ อวิรุทธา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา แสนสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

อาจารย์ ดร.พงศ์สุภา เฉลิมกลิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อาจารย์ ดร.วินัยธร วิชัยดิษฐ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เผด็จ ทุกข์สุญ

ผู้เชี่ยวชาญ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันติ เล็กสุขุม

อาจารย์พิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ

ดร.อมรา ศรีสุชาติ

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์สุภาภรณ์ จินตามณีโรจน์

**❖ กลุ่มวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และ
เทคโนโลยี**

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระเชษฐ์ จิตตานิชย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ สุพิทักษ์

อาจารย์ ดร.สุพุมลย์ เลิศมงคล

อาจารย์ ดร.จวีร์วรรณ จันทลา

อาจารย์ภัทรพงษ์ ภาคภูมิ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาจารย์ ดร.พีรภัฏ รุ่งสัทธรรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิมา เสี่ยงเพราะ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ตันติรุ่งโรจน์ชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพัทธ์ สีแจ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา เชาวลิทวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพญ.ดร.ใจแจ่ม สุวรรณเวลา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทศนวงศ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุตา ตระการเถลิงศักดิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.นิลวรรณ พงศ์ศิลป์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ กล่อมจิต

รองศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา ปัญญาคะโป

รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร สว่างแจ้ง

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ สอดศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกามาศ ไมตรีมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์พัฒน์ พุ่มพฤษย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชีวิตา สุวรรณขวลิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุม โฆษิตชัยมงคล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล อันแผ้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ดี ระเบียบเลิศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยพร มากทรัพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุศรินทร์ ฆะปะบุตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเชษฐ์ สมุทเสนีโต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี เกิดเทพ

อาจารย์ ดร.กุลทัศน์ สุวัฒน์พิพัฒน์

อาจารย์ ดร.มูฮำหมัด นิยมเดชา

อาจารย์ ดร.ทักษวัน ทองอร่าม

อาจารย์ ดร.สมนมาลย์ จันทร์เอี่ยม

อาจารย์ ดร.ณิชนันท์ เทพสุกรังษิกุล

อาจารย์ ดร.สุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ

อาจารย์ ดร. ณิชนันท์ สิริสุนทร

อาจารย์ ดร.คณิศ พลอยคณัย

อาจารย์ ดร.วิสรา รอดเหตุภัย

อาจารย์ ดร.ปิยพล ไพจิตร

อาจารย์ ดร.สุจินท์ มีได้

อาจารย์ ดร.วรัญญู พูลสวัสดิ์

อาจารย์พรชัย เปลี่ยมทรัพย์

อาจารย์ ดร.ภมร ศิลาพันธ์

อาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง

อาจารย์ ดร.สินี หนองเต่าดำ

อาจารย์ธนาธร เกรอด

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย เอื้อวิทยาสุภกร

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณพงษ์ เตรียมโพธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ อนุรัตน์พานิช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

อาจารย์ ดร.เอกชัย มุจลินท์วิมุติ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย เทพา

มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพรรณ สารินทร์

อาจารย์ ดร.รัมภา จุฑะกนก

อาจารย์ ดร.ณิชากร คอนดี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันทา ช้องสาย

อาจารย์ ประสาร จิตรเพ็ชร

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.อุษาวดี ตันติวรานุรักษ์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา จันทร์ประเสริฐ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

อาจารย์ ดร.ศรัณย์ กอสนาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อาจารย์ ดร.วิทวัส สิงห์สังข์

ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC)

อาจารย์ ดร.ฐิติมา สงเคราะห์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พันตำรวจโท ธนบูรณ์ อัครคุณากรสกุล

พันตำรวจเอกอดิษฐ์ กัณหา

นักวิชาการอิสระ

ทพ.กรณ์ปชา เสี่ยงล้ำ

นางสาวสิริกาญจน์ หัวใจน้ำ	การพัฒนาตัวชี้วัดการรู้ดิจิทัล สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี	H174 – H183
นางสาวภูษณิศ ท่องประทุม	ความหมายแฝงในสถาปัตยกรรมคุ้มเจ้าราชบุตร (หมอกฟ้า ณ น่าน) จังหวัดน่าน	H184 – H191
นางสาวฐิตาภรณ์ ขวัญหมาก	การพัฒนาตัวชี้คุณลักษณะของครูสอนสะเต็มศึกษา ในศตวรรษที่ 21	H192 – H205
นางสาวปิติพรพร สายชุ่มอินทร์	ฉลองพระบาทเชิงงอนบนพระพุทธรูปทรงเครื่อง อย่างใหญ่ศิลปะอยุธยาตอนปลายและภาพสะท้อน ค่านิยมร่องเท้าในสมัยอยุธยา	H206 – H214
นางสาวพิมลพร พงษ์ประเสริฐ	การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียน สะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการ จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของอินเทอร์เน็ตร่วมกับ แบบฝึกทักษะ	H215 – H228
นางสาวพิชชาภา บุญณะ	ผลกระทบของการกลั่นแกล้งในที่ทำงานต่อผลการ ปฏิบัติงาน ผ่านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กร	H229 – H238
นางสาวเนมิ อุณากรสวัสดิ์	โครงสร้างความหมายของคำเรียกชื่ออาหารไทย 4 ภาค	H239 – H246
นางสาวสุนันทา ชะนะมี	ผลของการจัดกิจกรรมโดยการประยุกต์ใช้แนวคิด จิตตปัญญาศึกษาที่มีต่อสมาธิของเด็กปฐมวัย	H247 – H257
นายตรีภักดิ์ ภัทรสุนันต์	การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของ นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก	H258 – H266
นายกิจกร ทวีสุวรรณ	อิทธิพลของการตลาดองค์กรร่วมที่ส่งผลต่อความภักดี ต่อตราสินค้าเดอะ พิชซ่า คอมปะนี ของผู้บริโภค ในกรุงเทพมหานคร	H267 – H281
นางสาวรสมา ลำพูธา	ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในห้องเรียนออนไลน์	H282 – H290

การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก

The Social Construction of Meaning, Source of Meaning and the Good Practical Ways to Promote Participation in Voluntary Activities of Mahidol University International College students: A Study for Grounded Theory

ตรีภักดิ์ ภัทรสุมนต์¹ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์²

Threepak Pattarasumun¹ and Phitak Siri Wong²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 17 คน ใช้วิธีวิทยาแบบทฤษฎีฐานรากในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า “จิตอาสา” ในความหมายของนักศึกษา หมายถึง การทำความดีอย่างสมัครใจโดยไม่หวังผลตอบแทน การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม และการทำความดีโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีที่มาจากการขัดเกลาโดยสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา รูปแบบการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาประกอบด้วยกิจกรรมระดับคณะ ระดับมหาวิทยาลัย และระดับหน่วยงานภายนอก ส่วนสาเหตุการไม่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาพบว่ากิจกรรมไม่ตรงกับ ความสนใจ กลัวความลำบาก/ไม่สะดวกสบาย ไม่มีเพื่อนทำกิจกรรม และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกิจกรรมจิตอาสา และแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา คือการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจและออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ และการมีวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาและการบังคับเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, จิตอาสา, กิจกรรมนักศึกษา, การให้ความหมาย

ABSTRACT

This study uses qualitative research methodology by in-depth interviewing 17 students of Mahidol University International College. And using the grounded theory approach to analyze the qualitative data. The results found that the meaning of "volunteerism" was in 3 areas: 1) doing good things without expecting anything in return, 2) doing good things for the benefits of the society, and 3) doing good things without bothering yourself and others. The formats of student voluntary activities consisted of 3 level: 1) faculty-level activities, 2) university-level activities, and 3) external activities. Reasons for not participating in voluntary activities were 1) the activity does not interest the students, 2) the discomfort in performing the activity, 3) the lack of friends joining the activity ,and 4) prejudice against the activity. The practical ways

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบุรี 76120 ประเทศไทย
Faculty of Management, Silpakorn University, Petchaburi 76120, Thailand.

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบุรี 76120 ประเทศไทย
Faculty of Management, Silpakorn University, Petchaburi 76120, Thailand.

to promote participation in voluntary activities consisted of 3 ways: 1) the effectiveness in the process of promoting the activity must be effective, 2) the survey and design of the activity should coincide with students' interests, and 3) the university should offer a general program to educate students of volunteerism and voluntary activities and mandate the participation in a voluntary activity as the requirement for their graduation.

Keyword: Participation, Voluntary Spirit, Student Activity, Social Construction of Meaning

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนโลกให้สะดวกสบายและทันสมัยมากขึ้น แต่ก็สร้างกระแสวัตถุนิยม ความโลภและความเห็นแก่ตัวขึ้นมาพร้อมกัน ผู้คนให้ความสนใจในผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดจิตสำนึกต่อสาธารณะจนกลายเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งต่าง ๆ ในปัจจุบัน (อารีย์ นัยพินิจ, ภัทรพงษ์ เกริกสกุล, และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2557) ประเทศไทยมีพุทธศาสนา 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ มุ่งพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสาธารณะ มุ่งให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้คนไทยมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมคุณธรรมในประเทศไทย กำหนดให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์สำหรับคนไทย 4 ประการ ได้แก่ พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา (กระทรวงวัฒนธรรม, 2560) มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ” โดยได้กำหนดเป็นหนึ่งในค่านิยมของมหาวิทยาลัย คือ ด้านการ “มุ่งผลเพื่อผู้อื่น (Altruism)” มุ่งเน้นให้นักศึกษานำความรู้ความสามารถไปใช้เพื่อช่วยเหลือสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560) วิทยาลัยนานาชาติ เป็นวิทยาลัยในสังกัดของมหาวิทยาลัยมหิดล เปิดสอนในหลักสูตรปริญญาบัณฑิตและปริญญาโทหลากหลายสาขาวิชา วิทยาลัยนานาชาติมุ่งสร้างความเป็นเลิศด้านวิชาการควบคู่กับพันธกิจด้านค่านิยม ศีลธรรมและจริยธรรม โดยงานกิจการนักศึกษา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสำนึกต่อส่วนรวมด้วยการสนับสนุนการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ โดยมีสโมสรนักศึกษาและชมรมต่าง ๆ เป็นผู้ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรม (วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562)

ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบด้านกิจกรรมนักศึกษาพบว่าสถิติการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพด้านจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติยังมีจำนวนน้อย ส่งผลให้องค์กรและหน่วยงานที่รับผิดชอบขาดการรับรู้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา และอาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายด้านจิตอาสาที่มหาวิทยาลัยมหิดลมุ่งสร้างนักศึกษาให้มีอัตลักษณ์มุ่งผลเพื่อผู้อื่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย สภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการให้ความหมายและที่มาของความหมายจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักคือนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรี จำนวน 17 คน เป็นเพศชาย 7 คนและเพศหญิง 10 คน และใช้วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Method) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ที่มาจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา คือ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่มุ่งศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย สภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา วิทยาลัยนานาชาติ
3. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาปริญญาตรี ปีการศึกษา 2563-2564 วิทยาลัยนานาชาติ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมจิตอาสาและมีคุณสมบัติเฉพาะสอดคล้องกับการวิจัย
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2563 ถึงเดือนเมษายน 2564

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จึงใช้การคัดเลือกแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) ผู้ให้ข้อมูลหลักจะต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้คือ เป็นนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี ของวิทยาลัยนานาชาติ ปีการศึกษา 2563-2564 ชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป มีความสนใจในกิจกรรมจิตอาสา เป็นสมาชิกของสโมสรนักศึกษาหรือชมรมด้านจิตอาสมากกว่า 2 ภาคเรียนขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคำถามสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคำถามแบบเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถให้คำตอบได้อย่างละเอียดตามที่ตนต้องการ โดยแนวคำถามสัมภาษณ์มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นเรื่องการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย สภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสา และแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา
2. อุปกรณ์บันทึกข้อมูล ได้แก่ สมุดจดบันทึก แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์พกพา
3. ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะต้องเข้าใจในเรื่องที่ตนศึกษาอันเป็นผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลหลักและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปเชิงทฤษฎีด้วยวิธีการสร้างทฤษฎีฐานราก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในการใช้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งข้อมูลที่ได้รับถึงจุดอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดเก็บข้อมูล โดยก่อนเริ่มต้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยที่เน้นการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้นามแฝงทดแทนการระบุตัวตน และขออนุญาตบันทึกเสียงหรือภาพทุกครั้งเมื่อจำเป็นต้องใช้ข้อมูลดังกล่าว

การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร หนังสือและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ตนกำลังศึกษาอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนเก็บข้อมูลและสร้างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงใช้ในการวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งเวลา สถานที่และบุคคลที่แตกต่างกัน ว่าสามารถให้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยได้หรือไม่ และใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลเอกสารเพื่อที่จะสามารถจัดหมวดหมู่ข้อมูลและนำมาตรวจสอบยืนยันกันได้ (สุภางค์ จันทวนิช, 2563)

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลหลักคนแรกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูล โดยนำข้อมูลจากการจดบันทึกและการบันทึกเสียงมาถอดเป็นบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim Transcript) และนำเข้ากระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ Provalis Research's QDA Miner Lite Text Analysis Software แล้วจึงเริ่มต้นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบทฤษฎีฐานรากตามแนวทางของ ซาย โพลิสตา (2556) ซึ่งมีต้นแบบมาจากรูปแบบเชิงระบบของ Strauss and Corbin หลังจากวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักคนแรกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มต้นเก็บข้อมูลชุดใหม่และนำบทสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ต่อไป จนกระทั่งข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว แล้วจึงเริ่มต้นเรียบเรียงและสรุปผลการวิจัยจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคน

ผลการวิจัย

1. **การให้ความหมาย และที่มาของความหมายจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล** จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า การให้ความหมายของจิตอาสาแตกต่างกันตามภูมิหลัง การรับรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งเกิดจากการปลูกฝังและการขัดเกลาโดยสถาบันทางสังคม 2 สถาบัน คือ สถาบันครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมจิตอาสาตามที่ตนสนใจ ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสา เช่น การเข้าวัดทำบุญ การบริจาคสิ่งของ การปลูกป่า เป็นต้น และสถาบันการศึกษาที่ช่วยปลูกฝังเรื่องจิตอาสาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระบบสมุดบันทึกความดีเพื่อกำหนดให้นักเรียนได้รู้จักการทำกิจกรรมจิตอาสาให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด และยังได้เรียนรู้เรื่องจิตอาสาผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน การเป็น

กรรมการนักเรียน กรรมการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นต้น ส่วนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องจิตอาสาผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

จากที่มาของความหมายจิตอาสาดังกล่าวข้างต้นสามารถอธิบายความหมายของจิตอาสาของนักศึกษาได้ 3 ความหมายดังนี้

1.1 การทำความดีอย่างสมัครใจโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นการทำความดีตามความสามารถของตนเอง เป็นการนำความถนัดของตนเองมาใช้ในการพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ บริสุทธิ์ใจ ไม่คาดหวังผลประโยชน์หรือสิ่งอื่นใดเป็นการตอบแทน

1.2 การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม เป็นการเสียสละแรงกาย แรงใจ ความรู้ความสามารถ เวลาและทรัพย์สินเงินทองของตนเองเพื่อช่วยเหลือสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้นในวงกว้าง เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในถิ่นทุรกันดาร การทำกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การทำกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน เป็นต้น

1.3 การทำความดีโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็นการทำความดีโดยไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่รู้สึกลำบากใจ/ไม่สบายใจ ตลอดจนไม่รู้สึกสูญเสียบางอย่างเมื่อต้องทำความดี ไม่ทำให้น้ำที่ความรับผิดชอบของตนเองบกพร่องไป และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นในการทำความดี

2. สภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถอธิบายสภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 รูปแบบการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาด้วยบทบาทที่แตกต่างกัน เช่น เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้จัดกิจกรรม และอาสาสมัคร โดยสามารถแบ่งรูปแบบของกิจกรรมออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

กิจกรรมระดับคณะ การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาภายในวิทยาลัยนานาชาติ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมในหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษา การเรียนในรายวิชาภาวะผู้นำสากล นักศึกษาจะได้เรียนรู้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและจิตอาสาด้วยการลงมือทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม นักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้รวมกลุ่มกันเพื่อวางแผนการทำกิจกรรมเพื่อสังคม และดำเนินการต่อให้เสร็จสิ้นจนถึงขั้นตอนสุดท้าย 2) การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร วิทยาลัยนานาชาติส่งเสริมให้นักศึกษานำทักษะ และความรู้ ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมผ่านกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมครูอาสาสอนภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ รอบมหาวิทยาลัยมหิดล นักศึกษาจะได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอน ไปจนถึงขั้นตอนการจัดและประเมินผลกิจกรรม นอกจากนี้ นักศึกษาได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ด้านจิตอาสาจากการช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของวิทยาลัยนานาชาติ เช่น กิจกรรม Open House กิจกรรมการออกบูทประชาสัมพันธ์คณะและการแนะแนวศึกษาต่อ เป็นต้น นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของสโมสรนักศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมกลางของคณะ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ (หัวข้อชีวิตในมหาวิทยาลัย) กิจกรรมต้อนรับนักศึกษาใหม่ เป็นต้น นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของชมรมอาสาและพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมระดมทุนบริจาค กิจกรรมประดิษฐ์สมุด

ทำมือ กิจกรรมระบายสีกระเป๋าคู่เพื่อนำไปบริจาคให้โรงเรียนในชนบท กิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชุมชน และกิจกรรม ณ สถานสงเคราะห์คนชรา หรือสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้า เป็นต้น

กิจกรรมระดับมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาในระดับมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดล มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้าง ความเป็นจิตอาสาและ พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา เช่น โครงการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษา มีการสอดแทรกกิจกรรมทำความสะอาดและการปรับปรุงโรงเรียนในต่างจังหวัด โครงการฝึกอบรมการตอบสนองต่อ ภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์ (Mahidol University Response Team) เป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา อาสาสมัครสามารถรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้อง การเป็นอาสาสมัครทำาง ที่ระลึกวันมหิดล และการเป็นอาสาสมัครช่วยงานในแผนกต่าง ๆ ในพิธีปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น 2) การเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล นักศึกษาบางส่วนมีประสบการณ์เป็น อาสาสมัครช่วยงานกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่ (รักน้อง) ของมหาวิทยาลัยมหิดล นักศึกษาบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรม ชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มหาวิทยาลัยมหิดล เช่น ชมรมชนบท ชมรมผู้นำเยาวชนจิตอาสา เป็นต้น

กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาที่จัดขึ้นโดย หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไร นักศึกษามีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาในรูปแบบต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยองค์กรเพื่อการกุศล เช่น การเป็น อาสาสมัครมูลนิธิสร้างรอยยิ้ม (Operation Smile Thailand) มีหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ป่วยที่เข้าร่วม โครงการผ่าตัดรักษาภาวะปากแหว่งเพดานโหว่ การเป็นอาสาสมัครมูลนิธิบูรณะนิเวศ (Ecological Alert and Recovery - Thailand) มีหน้าที่เรียบเรียงเอกสารภาษาอังกฤษที่ใช้เผยแพร่ต่อสื่อต่างชาติ เพื่อสนับสนุนชุมชนที่ได้รับ ผลกระทบจากมลพิษและสารอันตรายให้ได้รับความเป็นธรรม การเป็นอาสาสมัครมูลนิธิกระจกเงา นักศึกษามีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้านและสอนหนังสือให้นักเรียนบนดอยที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน การเป็นอาสาสมัคร มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มีหน้าที่จัดกิจกรรมสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็ก เป็นต้น 2) กิจกรรม ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภาคเอกชน นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภาคเอกชนเอกชน ต่าง ๆ เช่น การเป็นอาสาสมัครกิจกรรมจิตอาสาของคลื่นวิทยุแห่งหนึ่ง นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำความ สะอาด พื้นที่สาธารณะ และทาสีเส้นจราจรบนถนน การเป็นอาสาสมัครร่วมกับกลุ่มในเครือข่ายสังคมออนไลน์ “มนตร์อาสา” นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกป่าชายเลนที่จังหวัดสมุทรสาคร การเป็นอาสาสมัครกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ร่วมกับอาจารย์ มีหน้าที่ช่วยทำความสะอาดและเก็บขยะชายหาด ณ เกาะสาก จังหวัดชลบุรี เป็นต้น 3) กิจกรรมที่จัด ขึ้นเอง นักศึกษาบางส่วนมีประสบการณ์การจัดกิจกรรมจิตอาสาด้วยตนเอง เช่น การทำกิจกรรมจิตอาสาในขณะที่ เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศ อาทิ การเป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กในค่ายผู้อพยพลี้ภัย การ เป็นอาสาสมัครในโครงการสร้างที่พักอาศัยเพื่อคนไร้บ้าน การเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานวิ่งมาราธอน เป็นต้น นักศึกษาบางส่วนมีประสบการณ์ออกค่ายอาสาด้วยการรวมกลุ่มกับเพื่อนและระดมทุนสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาคเอกชนเพื่อจัดกิจกรรม ณ โรงเรียนในต่างจังหวัด นักศึกษาบางส่วนรวมกลุ่มกันใช้บส่วนตัวเพื่อจัดกิจกรรม สันทนาการและสนับสนุนอาหารกลางวันให้สถานสงเคราะห์เด็กกำพร้า เป็นต้น

2.2 สาเหตุการไม่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา ประกอบด้วยสาเหตุ 4 ประการ คือ

1) กิจกรรมไม่ตรงกับความสนใจของนักศึกษา ความสนใจและความชอบส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา นักศึกษาอาจสนใจกิจกรรมประเภทอื่นมากกว่า เช่น กิจกรรมกีฬา

กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมดนตรี เป็นต้น 2) กลัวความลำบาก ความไม่สะดวกสบายในการทำกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมจิตอาสา คือ การสร้างความลำบากให้กับตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ชีวิตประจำวันที่สะดวกสบายอยู่แล้ว เช่น การไปค้างแรม ณ ต่างจังหวัด การนอนกับพื้น การใช้ห้องน้ำรวม การรับประทานอาหาร การทำกิจกรรมที่ต้องใช้แรงงาน การทำงานกลางแจ้ง เป็นต้น 3) ไม่มีเพื่อนร่วมทำกิจกรรม เพื่อนคือปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนจะทำให้ นักศึกษาไม่รู้สึกลำบากเดียวเวลาทำกิจกรรม นักศึกษามองว่าการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าร่วมกิจกรรมโดยมีเพื่อนหรือคนรู้จักเข้าร่วมด้วย 4) การมีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมจิตอาสา ส่งผลให้นักศึกษาตัดสินใจไม่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา ทัศนคติเชิงลบเกิดขึ้นจากประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาแล้วไม่ประทับใจหรือไม่เป็นไปตามความคาดหวังของตนเอง หรือ นักศึกษาอาจมองว่าการทำกิจกรรมจิตอาสาไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง กิจกรรมก่อให้เกิดประโยชน์แค่ในระยะสั้น การจะทำให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างและระยะยาวจะต้องใช้ทรัพยากรมากกว่านี้

3. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 3 แนวทาง ดังนี้

1) ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ การประชาสัมพันธ์รูปแบบเดิม เช่น การติดโปสเตอร์ แผ่นพับ หรือการเชิญชวนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ไม่สามารถเข้าถึง และดึงดูดให้ผู้ที่ไม่สนใจในกิจกรรมจิตอาสาหันมาสนใจในกิจกรรมจิตอาสาได้ จึงควรปรับปรุงด้วยการประชาสัมพันธ์วิธีดีไอเอ็ม (Direct Informative Method) ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วมีความรู้สึกอย่างไร ได้ประโยชน์อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเลือกผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคนที่มีส่วนใหญ่นึกไม่ถึงว่าจะมาเข้าร่วมกิจกรรมได้ เช่น เป็นคนที่มีบุคลิกเงียบ ๆ หรือคนที่กินหรืออยู่สบาย เป็นต้น นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก การเดินประชาสัมพันธ์ในคณะ การบอกเล่าจากเพื่อนสู่เพื่อน หรือจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะสามารถสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง 2) ควรสำรวจและออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ควรสำรวจกลุ่มเป้าหมายว่าต้องการให้จัดกิจกรรมรูปแบบใด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของนักศึกษา เช่น นักศึกษาชอบใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผู้จัดกิจกรรมจะต้องออกแบบกิจกรรมจิตอาสาให้สามารถเข้าร่วมได้ง่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ การโพสต์ภาพถ่าย หรือวิดีโอกิจกรรมจิตอาสาลงในสื่อสังคมออนไลน์ หรือ ออกแบบกิจกรรมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมเก็บขยะที่ชายหาด อาจเพิ่มกิจกรรมดำน้ำเข้าไปเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กิจกรรมมากขึ้น 3) ควรมีการกำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาศึกษาทั่วไปที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจิตอาสา เพื่อให้ นักศึกษาทุกคนได้เรียนรู้เกี่ยวกับจิตอาสาและการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ในรายวิชาควรมีการกำหนดให้นักศึกษา คิดและทำโครงการเพื่อสาธารณะประโยชน์เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ จากการทำกิจกรรม และควร กำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา ซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการสำเร็จการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสทำกิจกรรมจิตอาสา ก่อนสำเร็จการศึกษา

บทสรุป

การศึกษาเรื่องการให้ความหมายและที่มาของความหมายจิตอาสาสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้ จาก การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากบทสัมภาษณ์นักศึกษา ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล 17 คน พบว่า นักศึกษาให้ความหมายจิตอาสาแตกต่างกันตามการรับรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนซึ่งมีที่มาของ

ความหมายมาจากการขัดเกลาโดยสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยนักศึกษาได้ให้ความหมายจิตอาสาว่าหมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม การทำความดีอย่างสมัครใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และการทำความดีโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติมีสภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสา ด้านรูปแบบการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา คือ การร่วมกิจกรรมระดับคณะ นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาผ่านกิจกรรมในหลักสูตร (วิชาเรียน) และกิจกรรมนอกหลักสูตร (กิจกรรมกลาง กิจกรรมสโมสรนักศึกษา กิจกรรมชมรม) การร่วมกิจกรรมระดับมหาวิทยาลัย นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยส่วนงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดล และ เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยองค์กรนักศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานนอกมหาวิทยาลัย นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรเพื่อการกุศล เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภาคเอกชน และจัดกิจกรรมขึ้นเอง สภาพการดำเนินกิจกรรมจิตอาสา ด้านสาเหตุการไม่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา พบว่ามีสาเหตุเกิดจากกิจกรรมไม่ตรงกับความสนใจของนักศึกษา นักศึกษากลัวความลำบากและความไม่สะดวกสบายจากการเข้าร่วมกิจกรรม การไม่มีเพื่อนทำกิจกรรม และการมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกิจกรรมจิตอาสา แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้วยการเปลี่ยนมุมมองและภาพลักษณ์ของกิจกรรมจิตอาสาใหม่ ว่าเป็นกิจกรรมที่ใคร ๆ ก็สามารถทำได้ และไม่ใช่กิจกรรมที่ลำบาก ยุ่งยาก ใช้การโปรโมทผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การบอกต่อจากเพื่อนสู่เพื่อน จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องเป็นหลัก ควรสำรวจและออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เพิ่มกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของนักศึกษา เช่น เพิ่มกิจกรรมดำน้ำในกิจกรรมเก็บขยะที่ชายหาด เป็นต้น มีวิชาศึกษาทั่วไปที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจิตอาสา และมีข้อกำหนดบังคับให้นักศึกษาทำกิจกรรมจิตอาสา

ภาพที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อสรุปเชิงทฤษฎี

1. ความหมายของจิตอาสาในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วยการทำความดีอย่างสมัครใจโดยไม่หวังผลตอบแทน การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม และการทำความดีโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. เมื่อใดก็ตามที่หลักสูตรกำหนดให้มีการเรียนรู้จิตอาสาโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานหรือวิทยาลัยนานาชาติ สโมสรนักศึกษาและชมรมต่าง ๆ จัดกิจกรรมจิตอาสา เมื่อนั้นนักศึกษาจะตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา
3. เมื่อใดก็ตามที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้คำนึงถึงความสำคัญของจิตอาสา เมื่อนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ก็จะจัดกิจกรรมจิตอาสาขึ้น และนักศึกษาจะตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาเหล่านี้
4. กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยทั้ง 3 รูปแบบ มีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา
5. เมื่อใดก็ตามที่กิจกรรมจิตอาสานั้นไม่สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษา การทำกิจกรรมมีความยากลำบากไม่สะดวกสบาย ไม่มีเพื่อนทำกิจกรรมหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกิจกรรม เมื่อนั้นนักศึกษาจะไม่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา
6. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา การกำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาและการกำหนดข้อบังคับในการทำกิจกรรมจิตอาสา การมีแนวทางเหล่านี้ย่อมส่งผลให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2560). แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564). Retrieved from <https://www.m-culture.go.th/>
- ชาย โพธิ์สิตา. (2556). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). เกี่ยวกับวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. Retrieved from <https://muic.mahidol.ac.th/thai/about/>
- สหสวรรค์ ผลอรรษ. (2561). ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). Retrieved from <http://nscr.nesdb.go.th/>
- สุภางค์ จันทวานิช. (2563). วิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ นัยพินิจ, ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2557). การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 17(1), หน้า 1-12.